

Bölöni Domokos

Felhágók a hiszemfára

Ma is nézem a hiszemfát és madarait, amíg bele nem vakulok. Nem jó, ha az ember effélékkel foglalkozik, magyarázta Girba Matyi bá a báméskodóknak. Ti is csak nézitek, nézitek, nem láttok semmit, aztán otthon arról meséltek, amit sosem láttatok.

Ezen áll és bukik az egész világ.

A népek arra lettek volna kíváncsiak, hogy például egyszer csak nagyot ugrik a menyét, elkapja a mókust azon a bozontos nagy fán, kiszívja az agyából a vért, aztán leereszti az élettelen testet az alatt várakozóknak. Kevesen láttak menyétet, még kevesebben döglött mókust azokban az ánti időkben.

De manapság sem.

Hiába magyarázta Girba Matyi bá, hogy a menyét, az nem járkal fényes nappal, legfeljebb csirkék után koslat a baromfiak között, a népek nem hittek neki.

A népek sosem hiszik el, ami valóságos.

Azon a fán mindenféle állat és madár lakozott, a legtetején például egy igazi holló. Hajnalban keltünk, hogy halljuk, amikor elkezdi a nótát, de persze a homályos derengésben semmit sem láttunk belőle. Olyan erősen énekelt, hogy a vén suszter, Pityóka Zsiga felriadt álmából, és egy szál ingben-gatyában kijött a kuli-pintyó elé húgyozni, pedig rendszerint csak napfeljöttkor szokta. Egyébként mindegy volt, hogy minálunk ki és mikor jön a ház elé, mert a házak háttal állnak az útnak, a világnak, mindennek és mindenkinek.

Ha minálunk valaki eléfelé megy, akkor hátra.

Volt a fán talán cibetmacska is. Azért lett volna érdekes, mert senki sem tudott semmit sem a cibetmacskáról. Csak Girba Matyi bá, ő is annyit, hogy ellentétben a rendes macskával, ez nem eszi meg a házi csirkét, mert halra van beállítva. Hát minálunk a patak is rég, hogy kiszáradt, hal sosem volt benne, miért is élne cibetmacska a Girba Matyi bá öreg fáján.

Na, nem is élt, de szerettük volna, az biztos.

A galambok együtt lakoztak ott a házinyulakkal. Búgtak, burukkoltak, a nyulak meg pacsmagoltak szaporán, ahogy az a szokásukban áll. Aztán ha felhíztak, néha-néha lepottyant valami. Ha a galambtól jött, bennünket illetett, ha nyúl volt, akkor a Matyi bái.

Nem könnyű galambszart mosni. Hát még nyulat nyúzni.

Pedig majdnem olyan, mintha bárányt, magyarázta, csak ügyesen kell mozgatni kést és kezét, nehogy valamelyik felsértse a másikat, s egyik se a bőrt. A bőr meg a szőrme olyan, mint az ember körme. Nőttön nő és finomodik. De kerülhet alá mindenféle mocsok.

Akkora kése volt, mint annak a mozis Krokodájl Dándinak Nyújorkban.

Néztük és szörnyülködtünk.

De ám a fáról néha lejöttek a tigrisek, oroszlánok. Ezek rejtőzködő ragadozók, magyarázta Girba Matyi bá, ezekkel nem viccelünk és nem is tréfálunk. Ha elkapnak, neked annyi. Hiába güfűjalsz, kámpec dolóresz.

Például azért tartózkodnak a nagy fa alatt előszeretettel a juhok és a kecskék, mert ezeket valósággal vonzza a vadak mindennél durvább szaga, láttam egyszer, mesélte az öreg, amint a Jakab Gysziék anyakecskéje, a Lina, és a Kertész Feriéké, a Nina, hát ezek valósággal befeküdtek, a Lina a bak oroszlán, a Nina a bak jaguár alá. Aztán ezek nem pókok, hogy a nőstény eszi meg a hímet, hanem fordítva.

Fel is jelentették Girba Matyit a kecskék miatt.

Hogy talán ő maga lett volna a bak oroszlán meg a bak jaguár is.

Még szebb volt, amikor ezernyolcszáznegyvennyolcban nem úgy volt. Ahogy a könyvek meg az iskola mondják, de még ötvenhatban sem. Hanem itt, ezen a fán csaptak össze az ávós marcangolók a szabadságért küzdő kis madarakkal, verébkkel, cinegékkel, vadgalambokkal, rigókkal és seregélyekkel.

Na mit gondoltok, ki győzött?

Egyik hajnalon immár hiába osontunk a holló sajátos orgonamuzsikájára, csak a randa varjak ócska káromlását, némi csipcsup csókák rikácsolását hallhattuk.

A fa úgy dőlt meg, hogy a Girba Matyi kunyhóját is a hóna alá vette. Kiütötte a fél falat, kirakattá vált az öreg. Úgy ült az ágyán, mintha az örökkévalóságot reklámolná, tiszta ingyen, pár baniért.

Nézte a falu, nézték a hivatalosságok.

Elég igazat mondott, sóhajtotta Simonka Biri né', nekem is megjósolta, hogy...

Elfulladt a hangja.

Eleget hazudott, szögezte le a tanácsitkár, Buszti Guszti, és avval pontot tettek a végére.

A fát feldarabolták a láncfűrészkes legények, lett valami hat szekérnyi gyenge tüzelő, majd az anyagot elárverezték; s a pénzből Matyi bát el lehetett temetni.

Úgy, ahogy.

Egyebet mit akartok?

Csávossy György

Sirató

Lászlóffy Aladár emlékére

A szavak és az értelem
itt bújócskázik szüntelen,
a nap s a hold fogyatkozik,
ez követel, az tartozik.

És minden, minden relatív,
kosárba dobott papírív,
a kozmosz titka, mely ma hív,
egy infarktus előtti szív.

Századok pora és korom
ül annyi kínban szült soron —
mivel lett jobb a vak világ,
az örök dérben száraz ág?

De álmok s bánatok felett
ég egy csöpp lelkiismeret
és valaki, most egyedül
egy jobb csillagért üdvözül.

2009. június

Molnos Dalma grafikája
